

Innvigtun mjólkur og nýting framleiðsluréttar

INNVIKTUN AÐILDARFÉLAGA SAM ÁRIN 2018 OG 2019

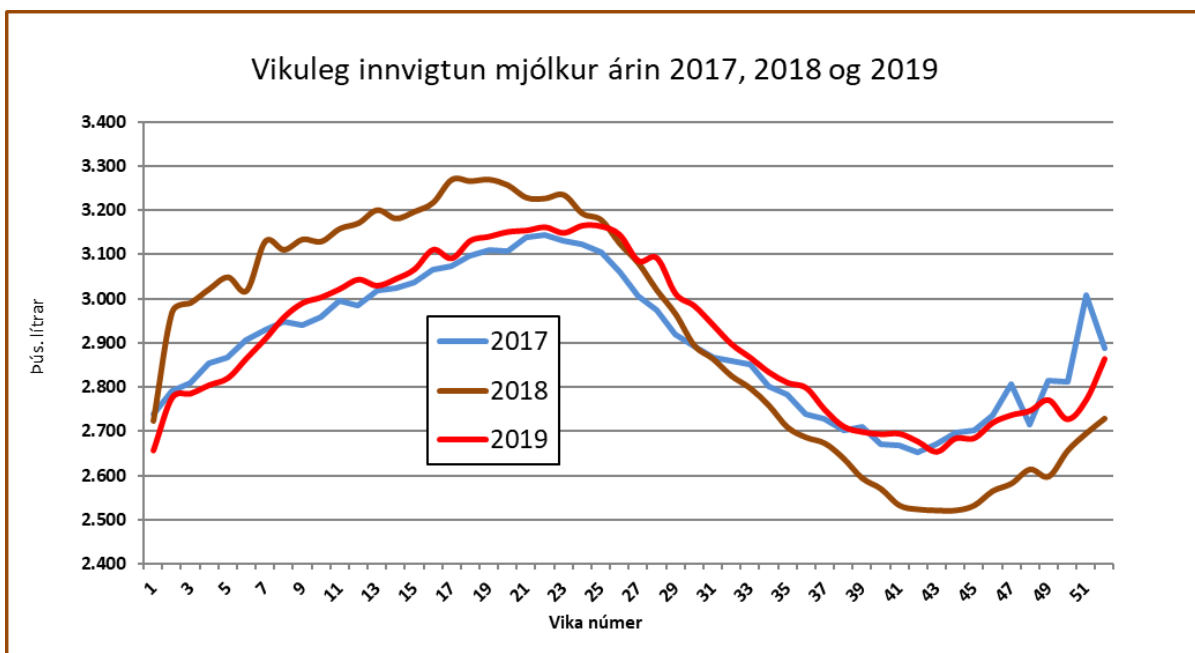
Heildarinnvigtun aðildarféлага SAM árið 2019 var 151,8 milljónir lítra. Innvigtun minnkaði um 570 þúsund lítra milli ára, eða 0,4%. Framleiðsla fyrri hluta ársins var 4,7% lægri en 2018, en á seinni hluta ársins snérist þróunin við og framleiðsla var að jafnaði 4,5% hærrí en árið á undan. Mánaðarleg innvigtun síðustu tveggja ára er sýnd í töflu 1.

Tafla 1. Samanburður á innvigtun eftir mánuðum árin 2018 og 2017, lítrar.

Mánuður	2019	2018	Mismunur	Mismunur %
Janúar	12.299.992	13.235.681	-935.689	-7,1%
Febrúar	11.682.536	12.366.313	-683.777	-5,5%
Mars	12.956.364	13.899.533	-943.169	-6,8%
Apríl	13.686.398	13.750.690	-64.292	-0,5%
Máí	14.038.656	14.478.073	-439.417	-3,0%
Júní	12.969.303	13.657.614	-688.311	-5,0%
Júlí	13.937.810	13.217.796	720.014	5,4%
Ágúst	12.609.749	12.438.053	171.696	1,4%
September	11.654.482	10.893.869	760.613	7,0%
Október	11.944.263	11.651.920	292.343	2,5%
Nóvember	11.644.858	11.077.214	567.644	5,1%
Desember	12.414.257	11.742.224	672.033	5,7%
Samtals	151.838.668	152.408.980	-570.312	-0,4%

VIKULEG INNVIKTUN AÐILDARFÉLAGA SAM ÁRIN 2017, 2018 OG 2019

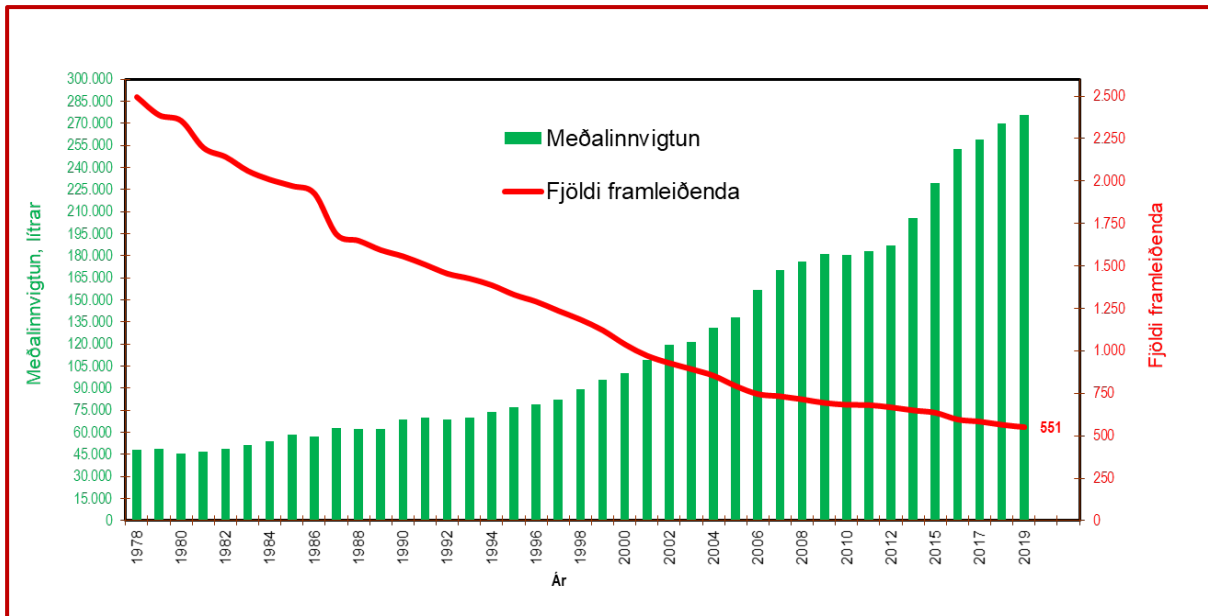
Vikuleg innvigtun mjólkursamlaganna sveiflast yfir árið. Mest var innvigtun í byrjun júní en minnst í lok október.

Mynd 1: Vikuleg innvigtun mjólkur

MEÐALINNVIGTUN OG FJÖLDI MJÓLKURFRAMLEIÐENDA

SAM hefur safnað gögnum um fjölda mjólkurinnleggjenda frá árinu 1980. Frá þeim tíma hefur mjólkurinnleggjendum fækkað um 1.806 eða 77%. Síðustu tíu ár hefur framleiðendum að meðaltali fækkað um 14 á ári, en á síðasta ári fækkaði um 14 framleiðendur. Meðalinnvigtun á hvern framleiðenda var 275.569 lítrar árið 2019 og hafði aukist um 5.819 lítra frá árinu 2018. Samhliða mikilli aukningu mjólkurframleiðslu í landinu og fækkun framleiðenda hefur meðalinnvigtun aukist verulega síðustu ár. Frá árinu 2012 hefur meðalinnvigtun á hvern framleiðenda aukist um 88.304 lítra eða 47%. Á sama tíma hefur það magn sem skilað er til afurðastöðvar eftir hvern lifandi grip aukist um 15%.

Mynd 2: Fjöldi mjólkurframleiðenda og meðalinnvigtun árin 1980 – 2019.

NÝTTUR FRAMLEIÐSLURÉTTUR VERÐLAGSÁRIÐ 2019

Samkvæmt uppgjöri sem unnið er af SAM, byggt á upplýsingum frá Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytinu, var framleiðsla mjólkur árið 2019 alls 151.864.653 lítrar, en greiðslumark verðlagsársins var 145.000.001 lítrar. Innvigtun var því 4,7% umfram greiðslumark.

Öllum sem tóku á móti mjólk til vinnslu árið 2019 var skylt að skila skýrslum um magn mjólkur til Búnaðarstofu. Frá ársbyrjun 2020 er skylt að skila þessum upplýsingum til Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins. Í töflu 2 er sýnd nýting greiðslumarks hjá hverri afurðastöð verðlagsárið 2019, ásamt uppgefnu magni mjólkur sem var nýtt til heimavinnslu á verðlagsárinu.

Tafla 2. Innvigtun mjólkur innan og utan greiðslumarks verðlagsárið 2019.

Skýringar	Framleitt innan greiðslumarks	Framleitt umfram greiðslumark	Framleitt alls
Innvigtun hjá Auðhumla svf	129.734.782	6.324.572	136.059.354
Innvigtun hjá Mjólkursamlag KS	15.239.234	540.080	15.779.314
Heimavinnsla	25.985	0	25.985
Samtals Auðhumla og KS	145.000.001	6.864.652	151.864.653

Heimild: Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytið og aðildarfélög SAM.

ÞRÓUN INNVIKTUNAR, GREIÐSLUMARKS OG UMFRAMMJÓLKUR 2007 - 2019

Yfirlit um þróun skráðrar mjólkurframleiðslu, greiðslumarks, umframmjólkur, heimavinnslu og sértækra ráðstafana er birt í töflu 3 hér á eftir. Upplýsingar um skráða mjólkurframleiðslu hvers árs kemur frá skráningum vegna nýtingar á greiðslumarki. Bændasamtök Íslands önnuðust þær skráningar til ársins 2014 þegar Búnaðarstofa MAST tók við, en frá ársbyrjun 2020 fluttust skráningar til Atvinnuvega- og nýsköpunarráðuneytisins. Skráð heimavinnsla er það magn mjólkur sem heimavinnsluaðilar gefa upp að þeir hafi nýtt til vinnslu, en sértækar ráðstafnir eru vegna náttúruhamfara.

Fram til 2011 var greiðslumarki úthlutað á verðlagsár sem skilgreind voru frá 1. september ár hvert til 31. ágúst næsta árs. Verðlagsár voru færð til almanaksára með breytingu á árunum 2009 til 2010, en þá var eitt verðlagsár skilgreint í 16 mánuði frá 1. september 2009 til loka árs 2010. Línan fyrir það verðlagsár í töflu 3 sýnir því lengra tímabil en aðrar línur.

Tafla 3. Þróun innvigtunar, greiðslumarks og umframmjólkur 2007 - 2019

Ár	Skráð mjólkurframleiðsla	Innan greiðslumarks	Umfram greiðslumark	Skráð heimavinnsla	Sértækar ráðstafanir
2006/2007	123.625.075	116.000.000	8.412.391	0	0
2007/2008	125.805.155	117.000.000	8.805.155	0	0
2008/2009	126.338.940	119.000.000	7.338.940	0	0
2009/2010	161.572.852	155.000.000	6.572.852	45.613	0
2011	124.793.051	116.000.000	8.890.953	51.628	0
2012	125.159.990	114.500.000	10.659.990	37.272	29.730
2013	122.984.859	116.000.000	6.984.859	39.636	32.700
2014	133.573.812	125.000.000	8.573.812	27.470	32.607
2015	146.054.236	140.000.642	6.053.594	36.745	16.942
2016	150.399.221	135.999.999	14.399.222	76.740	0
2017	151.204.701	144.000.001	7.204.700	87.836	0
2018	152.501.074	145.017.229	7.483.845	92.094	0
2019	151.864.653	145.000.001	6.864.652	25.985	0